

Titel: Kapitel XVIII.

Citation: "Kapitel XVIII.", i *1901/1902: Bemærkninger til lovforslag*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/text/jura-texts-r10-shoot-chptrd1e13430.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: 1901/1902: Bemærkninger til lovforslag

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Kapitel XVIII.

Behandlingen af Sager, der i første Instans paakendes af Landsretterne.

Den i nærværende Udkast foreskrevne Landsretsbehandling adskiller sig fra den i det tidligere Forslag foreskrevne ikke blot derved, at der finder en egentlig Pro- tokollation Sted af Vidners, Skønsmænds og Parters Forklaringer (§ 163, jfr. §§ 185 og 193), men navnlig ogsaa derved, at „Sagsfremstillinger“ og „Beviskendelse“ ere bortfaldne, og at Formerne gennemgaaende ere gjorte noget friere.

Efter det tidligere Forslag var Ord- ningen i sine Hovedtræk denne:

Sagsøgeren skulde begynde med at til- stille Modparten et Klageskrift, ved hvilket denne dels faar Underretning om Sagens Beskaffenhed, dels kaldes til Møde i Retten med et Varsel af mindst 14 Dage. Senest 2 Dage før Mødet skulde Sagsøgte tilstille Sagsøgeren sit Forsvarsskrift, til hvis Ud- arbejdelse han altsaa fik mindst 10 Dage. I de't Retsmøde, hvori Sagen efter Klage- skriftet kom for, skulde imidlertid den mundtlige Forhandling ikke nødvendigvis eller endog kun i Reglen begynde. Hen- sigten med Mødet var nærmest kun at be- stemme, om Skriftvekslingen skulde afslut- tes eller ikke. Efter Erfaringen andet Steds fra antoges det som oftest at være til- strækkeligt til den mundtlige Forhandlings Forberedelse, at der afgaves eet Skrift fra hver Side. I saa Fald erklæredes Skrift- forberedelsen i det foranførte Møde for sluttet, og der berammedes et nyt Møde til den mundtlige Forhandling, dels for at Parterne kunde faa Tid til at udarbejde og fremlægge de Sagsfremstillinger, paa hvilke de mundtlige Forhandlinger skulde hvile, dels for at Parterne kunde forberede sig paa selve den mundtlige Forhandling. Hvor lang en Frist der skulde gives, og altsaa hvor langt eller hvor kort frem i Tiden dette Møde skulde berammes, over- lodes til Rettens Bestemmelse. En Uge antoges i de hyppigste Tilfælde at ville være en tilstrækkelig Frist, men hvor der, som her forudsat, kun forelaa eet Skrift fra hver Side, og dette ifølge dets Beskaffen- hed var egnet til at fremlægges som Sags- fremstilling, var der intet til Hinder for at afkorte Fristen yderligere.

Stillede det sig derimod saaledes, at Sagens mundtlige Forhandling ikke ansaas for tilstrækkelig forberedt ved Klageskrif- tet og Forsvarsskriftet, men at den ene

spalte2803

eller begge Parter ønskede at fremkomme med yderligere skriftlig Meddelelse til Mod- parten, kunde Skriftvekslingen ikke sluttet i det omhandlede Møde, men der blev — naturligvis efter at Parterne vare hørte — bestemt en Tid, inden hvilken de yderligere gensidige skriftlige Meddelelser skulde gøres, og tillige berammedes da den mundtlige Forhandling til en passende Tid derefter. Ved Fastsættelse heraf maatte bl. a. Hen- syn tages til, at Sagsøgeren 3 Dage og Sag- søgte Dagen inden den mundtlige Forhand- ling skulde meddele Modparten sin Sags- fremstilling.

Disse Sagsfremstillinger, der vare no- get fra Klageskrift, Forsvarsskrift, Replik og Duplik forskelligt, og hvis særlige Øje- med var at tjene som Grundlag for den mundtlige Forhandling, ansaas som nød- vendige under Hensyn til den stærke Kon- centration, som Umiddelbarhedsprincippet kræver.

I det til den mundtlige Forhandling bestemte Møde, i hvilket mulige Forma- itetsindsigelser først skulde bringes til Af- gørelse, skulde Parterne til Retten aflevere deres Sagsfremstillinger (af hvilke dog kun selve Paastanden skulde oplæses), frem- lægge de Dokumenter, ved hvilke de vilde understøtte deres Paastande, og give en mundtlig Fremstilling af Sagens Sammen- hæng under Paaberaabelse af de fremlagte Dokumenter og af de juridiske Betragt- ninger, der efter deres Formening vilde være af Betydning. Hver Part havde Ret til at faa Ordet to Gange, men i- øvrigt var Forhandlingens Grænse undergivet Retsformandens Afgørelse.

Derefter optog Retten Sagen enten til Domsafsigelse eller — hvis der tiltrængtes andet Bevis end de Dokumenter og andre til Oplysning tjenende Genstande, der vare fremlagte, — til Afsigelse af Beviskendelse. Denne sidste skulde navnlig gaa ud paa at afgøre, hvad der skulde bevises, men ikke, hvem Bevisbyrden paalaa. Den var i selve sit Resultat — men ikke i de i den mulig indeholdte Forudsætninger angaaende Rets- forholdets Beskaffenhed i øvrigt — bin- dende for Retten og først appellabel i For- bindelse med selve den endelige Dom i Sagen.

At det mulig fra første Færd var gi- vet, at det vilde blive nødvendigt at føre Bevis ved Vidner, Syns- eller Skønsmænd eller Afhøring af Parterne personlig, for- andrede intet i den angivne Fremgangs- maade.

Samtidig med Beviskendelsens Afsi- gelse berammedes et nyt Møde. Inden

spalte2804

dette skulde Parterne have givet hinanden Meddelelse om, hvilke Beviser de hver især, under Hensyn til den afsagte Kendelse, tænkte at benytte, og hvad de ved disse vilde godtgøre, og i dette Møde skulde de efter den saaledes erhvervede Kundskab om Modpartens Hensigter endelig angive, hvilke Beviser de ønskede at fremføre til Oplysning om de Dele af det omtvistede Faktum, som enhver især af dem ansaa sig for pligtig at bevise eller dog for en Sik- kerheds Skyld ansaa det for klogest at be- vise, saavel som hvilke Modbeviser de ag- tede at fremkomme med. I nævnte Rets- møde traf dernæst Retten alle de til Bevis- førelsens Forberedelse fornødne Bestemmel- ser, og samtidig fastsattes en Tid til Bevis- forhandlingen og den i Forbindelse hermed staaende mundtlige Slutningsforhandling. Naar denne saa havde fundet Sted, skulde Sagen paa ny optages og endelig Dom der- efter afsiges.

Naar man nu, som oven for antydet, i nærværende Udkast har ladet de særlige „Sagsfremstillinger“ bortfalde, er dette sket ud fra følgende Betragtning; Det bør fra alle Sider tilstræbes, at Skriftvekslingen bliver saa simpel, kort og klar som blot paa nogen Maade muligt. I mange Sager vil den kunne indskrænkes til Stævning og Forsvarsskrift paa nogle faa Linier hver. At der i saadanne Tilfælde ikke er Trang til særlige Sagsfremstillinger, er klart og ogsaa anerkendt af det tidligere Forslag. Hvad derimod angaar de Tilfælde, hvor Skriftforberedelsen er mere vidtløftig eller kompliceret, da vilde det vel være til Let- telse under den mundtlige Forhandling, om der kunde tilvejebringes en enkelt, af begge Parter godkendt Fremstilling af Sa- gen med samtlige dens Divergenspunkter; men herpaa kan der ikke gøres Regning. Hvad der er Tale om, er da ogsaa kun Tilvejebringelsen af en Sagsfremstilling fra hver Side, og da nu disse to Fremstillin- ger kunne være ganske uensartede i Form og Ordning af Stoffet, og da de endvidere let kunne fremkalde i og for sig ørkesløse Forhandlinger om, hvor vidt der i Sags- fremstillingerne maatte være indeholdt no- get, hvorpaa Modparten ikke gennem den forudgaaende Skriftveksling er blevet be- hørig forberedt (jfr. det tidligere Forslags § 167), maa man anse det for heldigere at simplificere Proceduren ved helt at lade Sagsfremstillingerne bortfalde., Den mundt- lige Forhandling vil herefter i alle Tilfælde foregaa paa Grundlag af selve den forud- gaaende Skriftveksling, dog saaledes, at naar en Part anser Modpartens Udtalelser

spalte2805

om Sagens Sammenhæng for at lide af Uklarhed eller andre Mangler, som ikke efter hans Opfordring ere afhjulpne under Skriftvekslingen, bliver i et Eetsmøde den- nes Resultat paa de omspurgte Punkter at fastslaa i en Tilførsel til Retsbogen, efter at der har været givet Parterne Lejlighed til mundtlig at udtale sig. Er der ikke tilvejebragt Enighed mellem Parterne om Tilførselens Indhold, bestemmes dette ved Rettens Kendelse (se Udkastets § 209).

Hvad dernæst den oven omtalte „Bevis- kendelse“ angaar, saa var det allerede i den tidligere Kommission erkendt, at den dobbelte Domsforhandling, som derved frem- kaldtes, og hvoraf den sidste Del nødven- digvis i et stort Omfang maatte blive en ligefrem Gentagelse af den første Del, i og for sig var lidet heldig, ligesom det og- saa er uheldigt, at Retten kan blive nødt til at afsige en endelig Dom, hvis Uhold- barhed er Retten selv indlysende, fordi den hviler paa en urigtig Beviskendelse. Naar man dog bestemte sig for denne Ordning, var det navnlig, fordi man ansaa det for nødvendigt at skaffe et fast og sikkert Grundlag for Bevisførelsen af Hensyn til, at denne ikke skulde kunne undergives ny Prøvelse ved Højesteret, men regelmæssig finde sin endelige Afgørelse ved selve den første Behandling ved Landsret.

Da nu imidlertid nærværende Udkast giver Adgang til fuldstændig Appel til Højesteret, er dermed Hovedgrunden til det tidligere Forslags Beviskendelse bort- falden, og den ses i øvrigt ikke at frem- byde andre Fordele af saadan Betydning, at de kunne opveje Ulemperne derved. Vel kan det ikke nægtes, at Beviskendelsen efter Omstændighederne vil kunne afskære nogen overflødig Bevisførelse, men nogen stor Virkning i saa Henseende vil der næppe kunne paaregnes. At forhindre den Bevisførelse, hvis Unyttighed ligger i, at der anvendes for mange Bevismidler, f. Eks. naar der stævnes 7 Vidner til Bevis for en relevant Omstændighed, skønt 2 vilde være tilstrækkeligt, vil den kun und- tagelsesvis være i Stand til, eftersom det jo ikke forud kan vides, hvad Vidnerne ville udsige, og altsaa heller ikke, om de mange Vidners Indkaldelse er unyttig. Fremdeles vil Beviskendelsen kun sjældent faa nogen Betydning med Hensyn til Af- skæring af Bevisførelse om irrelevante Fakta, da Retten — som det ogsaa udtales i Motiverne til det tidligere Udkast Side 12 — for en Sikkerheds Skyld maa „for- lange Bevis for alle de Omstændigheder, der kunne faa Betydning under de forskel-

spalte2806

lige Eventualiteter med Hensyn til den ret- lige Opfattelse, som naturligen tilbyde sig“. Paa den anden Side

vil det ogsaa uden „Beviskendelse“ være muligt at give Retten Adgang til at afskære saadan Bevisførelse, som aabenbart kun vilde tjene til Sagens Forhaling (jfr. Udkastets §§ 213 og 214).

En Beviskendelse af formelle Grunde er vel optaget i den tyske Civilproceslov (Beweisbeschluss), men den fremtræder da ogsaa der helt som en Formalitet: den indeholder intet om, hvilke Omstændigheder der ere relevante, og retter sig i det hele efter de af Parterne fremsatte Bevistilbud; den har ingen Præmisser, binder ikke Domstolen og kan ikke appelleres. Dens Tilværelsesgrund er, at Bevisførelsen i Tyskland foretages ved Rettens Virksomhed, og det er dennes Begyndelse, Indtrædelsen af dette ny Procesafsnit, i hvilket Parternes „Betrieb“ af Sagen afløses af Rettens, der formelt konstateres ved Beviskendelsen. Efter det tidligere danske Udkast er Beviskendelsen derimod bindende for Retten, skal forsynes med Præmisser, om end en saa udtømmende og omhyggelig Begrundelse som ved den endelige Dom ikke er nødvendig, jfr. Motiverne Side 89, og er appellabel, om end ifølge § 294 først i Forbindelse med den endelige Dom. Den vil derfor foranledige et ikke ringe og som oftest reelt ganske betydningsløst Arbejde og i flere Retninger kunne forvolde Ulejlighed, og der ses ikke at være nogen formel Grund til at paatage sig al denne Besvær, da Beviskendelsen ikke efter Udkastet danner Indledning til et nyt Procesafsnit af ejendommelig Karakter.

Hvad angaar de i nærværende Kapitel foretagne Ændringer, der gaa ud paa at gøre Procesformerne noget mere fri og bevægelige, end de vare efter det tidligere Forslag (jfr. saaledes nærværende Udkasts § 207, 2det Stykke, §§ 208, 214, 2det Punktum, 216, sidste Stykke, og 218) skal herom i al Almindelighed bemærkes, at den væsentligste Grund til overhovedet at gaa til en Reform af Civilprocessen maa søges deri, at den virkelige Sandhed under det nuværende System jævnligen har ondt ved at trænge igennem. Men naar dette forholder sig saa, er det dermed ogsaa givet, at man maa vogte sig for at lægge den materielle Retfærdighed Hindringer i Vejen ved ny Formaliteter. Skal Hensynet til den materielle Ret helt igennem først og fremmest have for Øje, kan Formaliteten ikke faa den Skarphed, som den hidtil har haft, men Formerne maa gøres saa fri og bøjelige at

spalte2807

der under Rettens Ledelse kan udvikle sig en simpel og fra alle Sider loyal Behandling. En saadan Behandlingsmaade er det i det hele og store lykkedes at fremkalde i Tyskland, og der er paa Forhaand ingen Grund til at tro, at den ikke ogsaa skulde kunne lade sig tilvejebringe her hos os, naar Loven skaber Betingelserne derfor, hvortil særlig hører, at den saa vidt muligt undgaar alt, hvad der kunde tjene som Holdepunkter for temerære Formalitetsindsigelser eller Forhaling.

Efter Udkastet er Gangen i en almindelig Landsretsbehandling i Korthed denne:

I Stævningen giver Sagsøgeren en kort Fremstilling af sine Søgsmålsgrunde og sin Pastand. Paa første Tægtedag skal Sagsøgeren fremlægge Svarene, indeholdende hans Paastand og en kort Fremstilling af hans Benægtelser og Indsigelser, og i det hele af de Kendsgerninger, hvorpaa hans Forsvar grunder sig. Begæres ingen yderligere Skriftveksling og heller ingen Bevisførelse, berammes Domsforhandlingen. Begæres derimod yderligere Skiftveksling, fastsætter Retten Frister, inden hvis Udlob Parterne ekstrajudicielt skulle have tilstillet hinanden Replik og Duplik, og berammer et nyt Retsmøde, i hvilket disse Skilfter fremlægges. I dette Møde fastsættes derhos Tiden for Domsforhandlingen, hvad enten Bevisførelse begæres eller ej, men i første Tilfælde tages behørigt Hensyn dertil ved Ansættelsen. Den, der ønsker at føre Bevis, maa begære en passende Tid dertil, og skulde Modparten finde Tiden for lang, maa Retten afgøre Sagen ved Kendelse. Hvis Vidner og deslige skulde føres for selve den dømmende Ret eller et Udvalg af denne, skal der mindst 3 Dage forud gives Modparten Meddelelse om deres Navn, Stilling og Bopæl, samt om, hvad der ved dem agtes bevist, for saa vidt han ikke allerede under Sagen har erholdt fornøden Kundskab herom. Hvis Vidner og deslige skulde føres uden for den dømmende Ret, maa Modparten stævnes særlig dertil med samme Varsel som et Vidne. Om de forskellige Spørgsmaal, der kunne komme frem vedrørende Førelse af Vidner, Udmeldelse af Skønsmænd, Parternes personlige Afhøring, disses eller Trediemands Forpligtelse til at fremlægge Dokumenter etc., tager Retten gerne Bestemmelse i det Retsmøde, hvori Domsforhandlingen berammes, men kan i øvrigt ogsaa gøre saadant før eller senere i eller uden for Retsmøde (jfr. dog herved med Hensyn til Vidner og Syn og Skøn Reglerne i §§ 171 og 185). Hvad særlig angaar Fremlæggelse af Dokumenter,

spalte2808

paalægges det hver Part at lade de Dokumenter, som han paaberaaber sig i Skriftvekslingen, og som ere i hans Besiddelse, følge med vedkommende Processkrift i Original eller Genpart, medens andre Dokumenter, som han under Domsforhandlingen vil paaberaabe sig, og som ikke allerede ere Modparten bekendte, skulde afgives til denne i Original eller Genpart mindst 8 Dage forud for Domsforhandlingen.

Adgang til efter Skriftvekslingens Slutning eller endog under selve Domsforhandlingen at fremkomme med ny Paastande eller Anbringender kan tilstedes, naar dertil findes tilstrækkelig Grund; det samme gælder om Beviser, paa hvis Fremkomst Modparten ej er bleven behørig forberedt. Saadant vil selvfølgelig kunne

nødvendig- gøre Udsættelse eller særlige Retsmøder.

Under Domsforhandlingen fremstiller hver Part Sagen fra sit Standpunkt og fremfører sine Beviser, hvorefter Sagen op- tages til Dom.

Med den i Udkastet aabnede Adgang til fuldstændig Appel til Højesteret af en- hver Landsretssag bortfalder Nødvendig- heden af at bibeholde den i det tidligere Forslags 3die Afsnit, Kapitel II, hjemlede Adgang til i en Række forskellige Tilfælde at faa en Landsretssag frem paa ny for Landsretten, efter at den allerede har været Genstand for en fuldstændig Behand- ling ved samme med Procedure fra begge Sider.

Noget anderledes stiller det sig med Hensyn til saadanne Tilfælde, hvor den stedfundne Domsbehandling paa Grund af Sagsøgtes Udeblivelse har været ganske sum- marisk og til Dels formel, idet der under disse Omstændigheder i Virkeligheden ofte vil kunne gives Dom efter Stævningens Ind- hold. Naar man nemlig i saadanne Til- fælde mener at burde indrømme Sagsøgte Adgang til at faa Sagen optagen paa ny til en virkelig Prøvelse, vil der ingen Grund være til, at denne Behandling, der kun for- melt er en Gentagelse, men i Realiteten en ny Behandling, skulde foregaa noget andet Sted end ved Landsretten selv.

Med Hensyn til det Omfang, hvori Ad- gang til Genoptagelse indrømmes den ude- blevne Sagsøgte, skal bemærkes, at Udkastet dels hjemler saadan til Fordel for den, der kan godtgøre, at Udeblivelsen har været ham utilregnelig, naar han blot fremsætter Begæring derom snarest muligt og ikke se- nere end et Aar fra Dommens Afsigelse (§§ 222 og 223), men dels ogsaa hjemler en ubetinget Adgang til Genoptagelse, naar den, der er dømt som udebleven, uden at

have afgivet noget Svar i Sagen, inden 5 Dage efter Dommens Afsigelse skriftlig be- gærer et Retsmøde berammet og samtidig enten fremlægger Bevis for at have betalt de idømte Sagsomkostninger eller i Retten deponerer Beløbet (§ 224). Sidstnævnte Re- gel — der ikke fandtes i det tidligere For- slag — er motiveret ved det ubillige i, at Sagvolderen skal lide et maaske betydeligt Retstab alene som Følge af, at f. Eks. et ansat Retsmøde er gaaet ham af Minde, eller han ikke har passet Tiden nøjagtig. Det kan endog siges, at man ved denne Ordning kun fyldestgør et ligefremt Ret- færdighedskrav overfor Sagsøgte, eftersom Sagsøgerens Udeblivelse jo ikke for denne bevirker Sagens definitive Tab, men kun Afvisning og Paalæg af Procesomkostnin- gerne, og der i og for sig ingen Grund er til, at en tilfældig Udeblivelses Virkning skal være strængere for den ene Part end for den anden. pfr. ogsaa Code de procé- dure art. 149—165 og tysk Lov §§ 303—10). Reglen i § 224 er dog begrænset til det Tilfælde, at Sagsøgte ikke har afgivet noget Svar i Sagen. Herved maa imidler- tid mærkes, at, naar Sagsøgte først har afgivet Svar i Sagen, berettiger hans Ude- blivelse i et senere Retsmøde ikke Sagsø- geren til Udeblivelsesdom, naar det da ikke netop er ved selve Domsforhandlingen, at Sagsøgte udebliver (§ 204).

Den samlede Regel om Sagsøgtes Stil- ling, naar han er udebleven, bliver herefter denne: Hvis Sagsøgte udebliver uden at have givet Svar i Sagen, og Sagsøgeren be- nytter sig heraf til at tage Udeblivelsesdom, kan Sagsøgte forlange Genoptagelse enten i Henhold til § 224 eller i Henhold til § 222. Hvis Sagsøgte, efter at have givet Svar i Sagen, udebliver fra et senere forberedende Møde, udelukker dette ham dog ikke fra at give Møde og procedere under Domsfor- handlingen. Hvis endelig Sagsøgte, efter at have givet Svar i Sagen, udebliver fra selve Domsforhandlingen — i hvilket Tilfælde hans skriftlige Svar ifølge den mundtlige Procedures Princip bliver uden Betydning — kan han alene i Henhold til §§222 forlange Sagen genoptagen. Til de nysnævnte Regler om Genop- tagelse ved Landsret ifølge en til denne rettet Begæring om saadan Genoptagelse, føjes (i § 225) den Regel, at Højesteret, naar nogen paa Grund af ham utilregnelig Udeblivelse ved Landsret søger om Tilla- delse til at paaanke Udeblivelsesdommen efter Udløbet af den almindelige Ankefrist eller om Tilladelse til at fremføre ny Paa- stande eller Anbringender — i Stedet for

Forelagte Lovforslag m. m.

at give saadan Tilladelse kan bestemme, at Sagen skal genoptages ved Landsretten.

Med Hensyn til Kapitlets enkelte Pa- ragrafer skulde følgende Bemærkninger gøres:

§ 200.

Hvilke Sager der ere Landsretssager, fremgaar indirekte af § 2, jfr. §§ 3—5 og § 11.

Om Forligsmæglingen i Landsretssager, der foregaar ved Underret og aabner Mu- lighed for Udeblivelsesdom, jfr. § 141.

Hvad der her er kaldt Stævning, kaldtes i det tidligere Forslag Klageskrift. Man har foretrukket Benævnelsen Stævning, bl. a. fordi det er Tanken, at dette Sagsøgers første Skrift som Regel ikke bør indeholde andet og mere angaaende Faktum og jus, end der nu for Tiden indeholdes i en Sø- og Handelsretsstævning, der er bestemt til tillige at tjene som Sagsudvikning.

§ 202.

Ifølge denne Paragraf skal Sagsøgeren, samtidig med at han indleverer Stævningen til Paategning af Dag og Klokkeslet for Sagens Falden i Rette, paa Rettens Kontor til Oplysning for dette angive den tidligste Tid, hvortil Ansættelsen kan ske. Han vil herved særlig have at tage i Betragtning, hvor langt Stævnevarsel han er pligtig at give Sagvolderen, og hvor lang Tid der kan antages at medgaa til selve Stævningens Forkyndelse. Sagen vil derefter være at ansætte til det tidligste Tidspunkt derefter, som Hensynet til Rettens øvrige Forretninger tillader.

§§ 203 og 204.

De i disse Paragrafer indeholdte Regler om Parters Udeblivelse træde i det væsentlige i Stedet for det tidligere Forslags 2det Afsnit, Kapitel V. De foretagne Ændringer og den derved tilvejebragte Simplifikation staar i det hele i Forbindelse med de oven omtalte Hovedforandringer i Proceduren. Som en heraf uafhængig Ændring kan dog nævnes, at Udkastet i Stedet for at gøre Brug af det i Udeblivelsestilfælde hidtil anvendte Begreb „Kost og Tæring“ tillægger den forgæves mødende Sagsøgte „Procesomkostninger“, da dette efter Udkastets Regler om saadanne maa antages at være tilstrækkeligt.

Med Hensyn til Virkningen af Sagsøgerens Udeblivelse skal Opmærksomheden særlig henledes paa, at det kun er Sagsøgerens Udeblivelse paa Sagens første

177

spalte2811

Tægtedag eller i senere Retsmøder, der afholdes inden Domsforhandlingen er berammet, saavel som hans Udeblivelse ved selve Domsforhandlingen, der medfører Afvisning. Derimod indtræder denne Virkning ikke, fordi han udebliver under Retsmøder, der i Henhold til § 214, 2det Punktum, maatte blive holdte imellem Berammelsen og selve Domsforhandlingen. Hvis der i saadanne Møder kun er Spørgsmaal om Afgørelse af Begæring, Bevisførelsen vedrørende, som hidrøre fra Modparten, bevirker Sagsøgerens Udeblivelse kun, at Afgørelse træffes, uden at han har haft Lejlighed til at udtale sig. Hvis der derimod alene eller tillige skulde træffes Afgørelse med Hensyn til Begæring fra Sagsøgerens Side, maa disse betragtes som frafaldne, og det vil da komme til at bero paa de nærmere Omstændigheder, om der bliver Tid og Lejlighed for Sagsøgeren til at fremkomme med fornyede Begæring eller til i øvrigt at oprette Fejlen, hvorhos han efter § 120 kan blive pligtig at erstatte Modparten de denne ved Udeblivelsen mulig paaførte Udgifter. Hvis Sagsøgeren udebliver fra Retsmøder, der paa hans Foranledning skulle holdes uden for den dømmende Ret i Bevisøjemed (§ 151), maa Følgen blive Vidnesagens Afvisning og Paalæg af Omkostninger til Modparten, for saa vidt da ikke Retten af en af de i § 54, 3die Stykke, nævnte Grunde finder Anledning til at udsætte Sagen.

Med Hensyn til § 203, 2det Stykke, bemærkes, at der, hvis Sagsøgeren udebliver paa Sagens første Tægtedag, og Sagen derfor afvises, aldrig kan blive Spørgsmaal om Dom for Modkrav, da der ingen Adgang vil være for Modparten til at faa saadanne tingfæstede (jfr. § 84).

Hvad Sagsøgtens Udeblivelse angaar, da berettiger den ifølge § 204 kun Sagsøgeren til Udeblivelsesdom, naar det er paa Sagens første Tægtedag eller eventuelt i det Retsmøde, paa hvilket Sagsøgte ifølge § 208 skulde fremlægge sit Forsvarsskrift, eller ved selve Domsforhandlingen, at Sagsøgte udebliver. Hvis det derimod er under Skriftvekslingens Fortsættelse, at Sagsøgte udebliver, er Virkningen kun den, at han risikerer, at Sagen berammes til Domsforhandling, og at han saaledes afskæres fra at fremkomme med de Tilføjelser til

og Berigtigelser af Forsvarsskriftet, som han kunde have ønsket at fremsætte, hvilket igen kan virke begrænsende paa hans Stil- ling under den mundtlige Forhandling (jfr. herved §218). Om hans Udeblivelse under andre Retsmøder gælde tilsvarende Be-

spalte2812

mærkninger til de oven for om Sagsøgerens Udeblivelse gjorde.

Naar Sagsøgte, efter at have svaret i Sagen, udebliver under Domsforhandlingen, kan der intet Hensyn tages til det af ham skriftlig fremførte; men det maa, da den nødvendige mundtlige Udvikling og Ned- læggelse af Paastand mangler, betragtes som ikke fremkommet.

Naar der i § 204, 1ste Stykke, er givet Retten Anvisning paa at afvise Sagen, naar det fremkomne viser, at Stævningens An- givelse af de faktiske Omstændigheder „i væsentlige Henseender“ er urigtig eller ufuldstændig, da ere de udhævede Ord kun indsatte for at forhindre, at en Sag skulde blive afvist paa Grund af Unøjagtigheder eller Forglemmelser i Stævningen, der ere uden reel Betydning.

Hvis Sagsøgeren i et saadant Tilfælde, hvor Sagsøgte udebliver uden at have givet Tilsva- r, vil udvide sin Paastand ud over, hvad der indeholdes i Stævningen, maa han — ligesom efter § 221 — forlange Sagen udsat og give Sagsøgte Meddelelse.

Om Parters Udeblivelse indeholdes i øvrigt Regier paa følgende Steder i Ud- kastet ;

§§ 41 (litis consortes), 44 (Undladelse af at efterkomme Rettens Bestemmelse om Møde ved Sagfører), 52 (Møde for en ude- bleven), 141 (Udeblivelse fra Forligsmæg- ling i Landsretssager), 194 (Parts Af- høring), 198 (Parts Ed), 209, 210, 217, 221—224 (almindelig Landsretsbehandling), 240 (skriftlig Behandling), 249, 250, 254 (Anke til Højesteret), 263, 269 (Kære til Højesteret), 286 (Anke til Landsret), 298, 299 (Ægteskabssager), 308 (Umyndiggørelse), 362 (Eksekution), 407, 413 (Auktion), 449 (Udpantning) og 476 (Arrest).

§ 206

Med Hensyn til særskilt Behandling af Formaliteten fr. endvidere § 207, 3die Stykke, og § 217.

§ 207.

Man har ikke fundet det rigtigt i Ud- kastet at erklære Eventualmaksimen for anvendelig med Hensyn til Skriftvekslingens enkelte Dele i deres indbyrdes Forhold, eftersom Skriftvekslingen uden Rettens Samtykke overhovedet ikke kan udstrækkes ud over Duplik, og i øvrigt Reglerne om Sagsomkostninger og Rettergangsbo- der (jfr. særlig § 126) maa antages at indeholde tilstrækkeligt Værn imod Forhaling.

spalte2813

Den ekstrajudicielle Meddelelse af Re- plik og Duplik maa ske overensstemmende med Reglerne i § 212.

For Reglen i 4de Stykke om, at der af ethvert Processkrift, som ikke inden Fremlæggelsen er meddelt Modparten, skal leveres Genpart, vil der blive Brug dels med Hensyn til Sagsøgtes Forsvarsskrift, dels med Hensyn til senere Skrifter, for saa vidt nemlig Retten i Overensstemmelse med Principet i § 208 undskylder, at de ej forud ere meddelte Modparten, og til- lader deres Fremlæggelse i selve Retsmødet.

Naar det i Paragrafens sidste Punk- tum forlanges, at et Eksemplar af Proces- skrifterne senest 3 Dage før Domsforhand- lingen skal afleveres paa Rettens Kontor, tilsigtes det derved at muliggøre, at Ret- tens Medlemmer, og i alt Fald Formanden, kan være bekendt med Sagen inden Doms- forhandlingen. Hver Part kan da inden Domsforhandlingen tage sine originale Pro- cessskrifter tilbage, medens Modparten vil have

faaet Genparter deraf. Det er i øvrigten Selvfølge, at Retten maa kunne give Afkald paa denne Beføjelse til at blive bekendt med Processkrifterne før Domsforhandlingen.

§ 208.

Da et af den hele Reforms Hoved-øjemed er at tilvejebringe en hurtigere Procedure end den hidtilværende, bør Ret-ten, om den vil handle i Udkastets Aand, fra først af have for Øje ikke at indrømme den heromhandlede Udsættelse uden væg-tige Grunde. Bliver det først Skik paa et enkelt Punkt ikke at respektere de af Ret-ten satte Frister, vil dette snart øve sin demoraliserende Virkning gennem den hele Procedure. I Sammenhæng hermed kan bemærkes, at Retten, naar den fastsætter Frister, bør bestræbe sig for altid at ud-maale dem i saa nøje Tilslutning til det enkelte Tilfældes Krav som muligt, og ikke bør fastsætte dem efter en vilkaarlig valgt Maalestok i Tillid til, at de, hvis de vise sig for korte, jo altid kunne forlænges.

§ 209.

Ved Reglen i denne Paragraf tilsigtes at opnaa, hvad' der i det tidligere Forslag særlig søgtes naaet gennem Sagsfremstillin-gerne (jfr. angaaende disse oven for ved de alm. Bemærkninger til dette Kap. 3die Sp.). Om Adgangen til under Skriftvekslingen — saavel som under Domsforhandlingen — at rette Opfordringer til Modparten, jfr. § 89. Om Virkningen af, at saadan Opfordring ikke efterkommes, vil der dog først være at tage Bestemmelse i selve Dommen.

spalte2814

§ 210.

Ordet „Anbringender“ omfatter saavel her som mange andre Steder, hvor det an-vendes i Udkastet, baade Søgsmalsgrunde, Benægtelser og Eksceptioner.

Naar det i Slutningen af Paragrafen hedder, at naar Modparten udebliver, „an-ses de for Andragendet paaberaabte Grunde for beviste“, er dermed selvfølgelig ikke udtalt, at de som bevist ansete Grunde og- saa uden videre altid skulle anses som fyldestgørende.

§ 211.

Den her givne Regel, der nærmest vil finde Anvendelse med Hensyn til saadanne Dokumenter, hvis Indhold direkte er af Betydning for Sagen (saaledes f. Eks den Kontrakt eller det Testamente, om hvis rette Forstaaelse Sagen drejer sig), er be-grundet ved, at en saadan — i Forhold til den øvrige Bevisførelse anteciperet — Fremlæggelse af Dokumenter kan være tjenlig til Forstaaelse af Skriftvekslingen og er let at foretage.

§ 212.

Efter Indholdet af denne Paragraf, hvis 1ste og 2det Punktum angiver de Tilfælde, hvor Meddelelsen skal ske til en bestemt Person (Modparten selv eller hans Repræsentant), medens dens 3die Punktum angiver de Tilfælde, hvor Meddelelsen kan gives paa Rettens Kontor, frembyder der sig, naar man f. Eks. tænker paa en kjøbenhavnsk Landsretssag, følgende Muligheder:

- 1) Vedkommende Part har til Retsbogen opgivet en i Kjøbenhavn boende Person, til hvem alle processuelle Meddelelser skulle ske.
- 2) Parten har ikke opgivet en saadan, men repræsenteres under Sagen af en Sagfører med Bopæl eller Kontor i Kjøbenhavn. — Meddelelserne rettes da til denne.
- 3) Parten har ikke opgivet nogen Repræsentant til Retsbogen og har heller ingen Sagfører, eller i alt Fald ikke en Sagfører med Bopæl eller Kontor i Kjøbenhavn. — Meddelelserne rettes da til Parten selv, for saa vidt denne har Bopæl eller Kontor i Kjøbenhavn (i Klasse med Kontor maa sættes ethvert andet fast Forretningslokale, f. Eks. Værksted eller Butik).
- 4) Parten, der ingen har opgivet til Retsbogen, har ingen kjøbenhavnsk Sagfører og har endelig heller ikke selv Bopæl eller Forretningslokale i Kjøbenhavn. Meddelelserne kunne da afgives paa Rettens Kontor, forudsat at Parten i et Retsmøde er blevet gjort opmærksom paa, at denne

spalte2815

Fremgangsmaade vil blive anvendt. I Mangelfald af dette sidste maa Meddelelsen forkyndes paa Partens Bopæl eller Opholdssted, hvor dette saa end er.

Med Hensyn til selve Forkyndelsesmaaden maa forholdes efter de i §§ 69 ff. derom indeholdte Regler. I det under Nr. 2 nævnte Tilfælde vil der kunne være Spørgsmaal om Anvendelse af den i § 80 anviste simple Fremgangsmaade.

Man kan vistnok gaa ud fra, at den til 1 og end mere den til 2 svarende Eventualitet i Praxis vil blive den almindelige.

§§ 213—215.

Hvor mange Retsmøder der vil behøves til Skriftvekslingens Tilendebringelse, lader sig kun for saa vidt angive, som det kan siges, at efter Udkastets Ordning behøves der processuelt set ikke mere end eet, at to i Praxis dog kan ventes at blive almindeligt, da Parterne formentlig jævnlig ville nære et berettiget Ønske om ogsaa at veksle Replik og Duplik, men at alt, hvad der kommer over dette Tal, bør være Undtagelse. I det Retsmøde, hvori Skriftvekslingen sluttes, bør i Reglen Domsforhandling berammes og samtidig de fornødne Bestemmelser vedrørende Bevisførelsen træffes. Da imidlertid den ene Part ikke kan tage nogen endelig Bestemmelse om, hvilke Beviser han vil fremføre, før han erfarer, hvad den anden Part i saa Henseende har tænkt sig, og da Retten skal have Lejlighed til at træffe Bestemmelse angaaende Bevisførelse, gives der i § 213 Adgang til en mundtlig Forhandling mellem Parterne i det sidst omtalte Retsmøde, under hvilken de kortelig skulle meddele deres Tanker med Hensyn til Bevisførelsen (hvor vidt de ville føre Bevis og, i bekræftende Fald, for hvad og paa hvilken Maade). Retten vil ved Berømmelsen af Domsforhandlingen selvfølgelig have at tage Hensyn til, hvor lang Tid det kan tage Parterne at faa alle Beviser rede, og der bliver altsaa at tage behørigt Hensyn til de Indkaldelsesfrister, hvorpaa Vidner have Krav, jfr. § 151, fremdeles til, at Syns- og Skønsmænd kunne faa deres Forretning færdig og deslige, og i Forbindelse hermed tillige til, at Parterne kunne faa en passende Tid til at overtænke og forberede deres mundtlige Fremstilling. Retten maa herved have for Øje paa den ene Side, at Sagen ikke uden Fornødenhed opholdes, og paa den anden Side, at Bevisforhandlingen uden Ophold og Hindring kan foregaa til den berammede Tid, da det altid er at anse som en stor Ulempe, om dens Udsættelse skulde blive fornøden, og derved

muligvis unyttige Møder af Vidner og andre foraarsages.

Retten træffer fremdeles paa Begæring de fornødne Bestemmelser vedrørende Bevisførelsen (om Vidner skulle afhøres for Landsretten selv eller ved Hjemtinget, angaaende Udmeldelse af Syns- eller Skønsmænd, Udlevering af Dokumenter etc.

Hvis en Part efter den ommeldte Forhandling tager anden Bestemmelse med Hensyn til Bevisførelsen, bør han sørge for at give Modparten saa betimelig Meddelelse derom, at han ikke selv risikerer at faa Beviset afskaaret i Henhold til Reglerne i § 218.

Selv om de i § 214 ommeldte Bestemmelser træffes uden for Retsmøde, maa Retten dog ifølge §§ 62 ff. gøre fornøden Bemærkning til Protokollen desangaaende.

I Slutningen af § 214 er for Tydeligheds Skyld udtalt, at Parterne ikke kunne forlange nogen forudgaaende Bestemmelse af Retten om Bevisbyrdens Fordeling.

§ 217.

Naar det her — i Modsætning til den gældende Ret — opstilles som Regel, at en særskilt Forhandling om og Afgørelse af Formalitetsspørgsmaalene skal finde Sted, medmindre Retten bestemmer, at de skulle forhandles i Forbindelse med Realiteten, hænger dette sammen med den for den mundtlige Procedure særegne Nødvendighed af at dele og udstykke Forhandlingerne, for at ikke altfor mange og forskelligartede Ting skulle blive samlede under et. Undtagelsen sigter til Tilfælde, hvor Formalitetsindsigelserne ikke kunne afgøres uden nøje Kendskab til Realiteten, f. Eks. naar en Domsindsigelse (exc. rei judicatae), som skulde bevirke Afvisning, fremsættes, eller naar en Indsigelse, gaaende ud paa, at Sagen hører under Voldgift, er afgjort ved Forlig etc., gøres gældende.

§ 218.

Naar det her hedder, at Domsforhandlingen foregaar paa Grundlag af Skriftvekslingen og det Retsbogen tilførte, er dette kun saaledes at forstaa, at hver af Parterne har Ret til at forlange af Modparten, at denne ikke i sin mundtlige Procedure gaar uden for de Paastande, Søgsmålsgrunde, Indsigelser eller Benægtelser, som indeholdes i det skriftlige Grundlag. En Undtagelse herfra gøres i det følgende, idet Retten kan tillade saadan Afgivelse, der vil nødvendiggøre Forhandlingens Udsættelse, naar det skønnes undskyldeligt, at Parten ikke tidligere er fremkommet med

spalte2817

det, han nu ønsker at fremkomme med. Heri ligger endvidere indirekte, at naar det ny, en Part vil fremføre, ikke er af den Art, at det vilde give Grund til Udsættelse, kan det ikke afvises som for sent fremkommet.

I Paragrafens 2det Stykke foreskrives paa tilsvarende Maade, at en Part ikke maa fremkomme med Beviser, paa hvis Fremkomst han ej har forberedt Modparten behørig, medmindre Retten finder saadan Undladelse undskyldelig og derfor vil tillade Udsættelse.

Da saadan Udsættelse af en begyndt Domforhandling i Reglen vil medføre større eller mindre Ulempe, bør Retten ikke give de fornævnte Tilladelser uden vægtig Grund, hvortil hører ikke blot, at vedkommende Part har en god Undskyldning for ikke at være fremkommen dermed tidligere, men ogsaa, at det ny, han vil fremføre, skønnes at kunne faa en ikke uvæsentlig Indflydelse paa Sagens Udfald. Det tidligere Forslag gik endog saa vidt, at det helt afskar Adgang til Udsættelse under Bevisførelsen, medmindre da Vidner eller Syns- og Skønsmænd nægtede at svare. Paa det overdrevent strenge i denne Regel bødedes der imidlertid noget ved Forslagets Regler om Genoptagelse (jfr. Motiverne S. 22 og 95—96).

At Retten ikke i Embeds Medfør skal paase, at den mundtlige Forhandling ligger inden for Skriftvekslingens Rammer, følger af § 104.

§ 219.

Til at give Sagsøgte Ordet først vil der f. Eks. kunne være Grund, naar hele Sag- søgerens Fremstilling af Fakta i og for sig indrømmes som rigtig, men Sagsøgte støtter en Indsigelse paa et Faktum, der skal være indtraadt senere, saaledes at hele Sagen i Virkeligheden drejer sig om Eksistensen eller Betydningen af dette Faktum.

§ 220.

Med de i 2det Stykke indeholdte Regler om Rettens Beføjelse til at slutte Forhand- lingen kan, foruden § 94, jævnføres de i § 88 indeholdte' Regler om Formandens Myndighed til at lede Forhandlingen i dens Enkeltheder.

Man har ikke fundet tilstrækkelig Grund til at fastslaa lovbestemte Grænser for For- handlingens Udstrækning; alt er i saa Hen- seende overladt til Rettens Skøn over det enkelte Tilfælde. Det kan dog antages, at Forhandlingen normalt ligesom i nugæl- dende Højesteretsprocedure ikke vil komme til at strække sig ud over Duplik.

spalte2818

Fra Reglen i 3die Stykke fremkommer en Undtagelse, naar Retten gør Brug af sin Beføjelse efter § 216, sidste Stykke, til at udsætte Domsforhandlingen delvis.

Med Hensyn til sidste Stykke henvises, til de oven for ved §§ 90—92 gjorte Be- mærkninger om Dommernes Spørgsmaalsret. Reglen maa i Kraft af §§ 185 og 193, Bdie Stykke, jfr. § 158, ogsaa kunne anvendes paa afhørte Syns- eller Skønsmænd og Parter.

I Forbindelse med denne Paragrafs Regler om Domsforhandlingen kan mærkes § 334, 3die Stykke, hvorefter Paastand om Afkortning af den sædvanlige Fuldbyr- delsesfrist maa fremsættes senest under den mundtlige Domsforhandling, jfr. end- videre § 35.

§§ 222—225.

Angaaende disse Paragrafer i Alminde- lighed henvises til de oven for under dette Kap. umiddelbart foran § 200 gjorte Be- mærkninger.

Den her hjemlede Genoptagelsesadgang maa ogsaa kunne anvendes af Sagsøgeren med Hensyn til Modfordringer, for hvilke Sagsøgte har faaet Dom i Henhold til § 203, 2det Stykke.